

OSZTÁLYOZÓVIZSGA LATIN NYELVBŐL

Az osztályozóvizsga leírása

A vizsga két részből áll: írásbeli (60 perc) és szóbeli (15 perc) részből.

A két vizsgarész egymáshoz viszonyított százalékos aránya:

írásbeli: 60 %

szóbeli: 40 %

Az elért (százalékos) eredmény átváltása érdemjeggyé:

0–59 % → 1

60–69 % → 2

70–79 % → 3

80–89 % → 4

90–100 % → 5

Az osztályozóvizsga követelményei

9. évfolyam

Olvasott szöveg értése

- a tanuló legyen képes ismeretlen nyelvtani elemeket nem tartalmazó mondatok elemzésére
- a fenti mondatokból épülő, lehetőleg eredeti vagy eredetiből adaptált latin szöveg szabatos magyar fordítását adni (megadott szavak segítségével)
- a tanult nyelvtani (alaktani) és kultúrtörténeti jelenségeket a fenti szövegben felismerni és magyarázni

Íráskészség (beszédkészség)

- a tanuló legyen képes ismeretlen latin szöveget helyes (restituált vagy humanista) kiejtéssel felolvasni
- a tanult alaktani jelenségek és szókincs segítségével az aktuális témakörhöz kapcsolódó egyszerű latin mondatok és ezekből épülő rövid szövegek önálló megalkotására
- a tanár által kijelölt klasszikus szövegrészletek és mondások memoriter felidézésére

Fogalomkörök (nyelvi jelenségek)

- kiejtési szabályok: a restituált és a humanista kiejtés pontos ismerete, egyikük aktív használata
- alaktani ismeretek: a szavak szótári alakja, az alakok és felhasználási lehetőségeik pontos ismerete; a névszó- és aktív igeragozás (az olvasott szövegek megértéséhez szükséges rendhagyóságokkal), adverbiumképzés és melléknévfokozás - a megfelelő latin terminológia használatával
- mondattan: mondatrészek, szórend, egyeztetés, mellérendelés
- szókincs: a tanult szövegek megértéséhez szükséges szavak mellett a tő és sorszámnevek, a római személynév-adás, névmások

Témakörök

- a latin nyelv helye a világ nyelvei között, az indoeurópai nyelvcsalád, a latin használatának időbeli és térbeli kiterjedése, történetének főbb korszakai
- az ókori latin és görög kultúra összefüggései és különbözőségei
- a latin nyelv szerepe mai világunkban (a szövegekben előforduló továbbélő szavak, kifejezések kiemelése)

- főbb görög (-római) istenalakok, a hozzájuk kapcsolódó kultuszok, jóslás, jóshelyek
- a trójai mondakör, Róma eredetmondái, a római királyság és köztársaság mondavilága
- Róma és a Római Birodalom földrajza, nevezetességei
- Pannonia és a magyarországi latinság későbbi korszakai
- a Vulgata egyes ismertebb fejezetei, illetve a Református Énekeskönyv néhány éneke latinul
- a fenti témakörökhöz kapcsolódó eredeti klasszikus vagy adaptált szépirodalmi vagy történeti forrásszövegek olvasása

Tankönyv: N. Horváth Margit — Dr. Nagy Ferenc: Latin nyelvkönyv I.

10. évfolyam

Olvasott szöveg értése

- a tanuló legyen képes ismeretlen nyelvtani elemeket nem tartalmazó mondatok készség-szintű elemzésére
- a fenti mondatokból épülő eredeti latin szépirodalmi vagy történeti forrásszöveg szabatos magyar fordítását adni (önálló szótárhasználattal)
- a tanult nyelvtani (alaktani) és kultúrtörténeti jelenségeket a fenti szövegben felismerni és magyarázni
- szavak és kifejezések alkotóelemeinek és továbbélésének önálló felismerésére

Íráskészség (beszédkészség)

- a tanuló legyen képes ismert latin szöveget helyes intonációval, ismert verses szöveget a megfelelő időmérték szerint felolvasni
- a tanult alaktani és mondattani jelenségek valamint szókincs segítségével az aktuális témakörhöz kapcsolódó egyszerű latin mondatok és ezekből épülő rövid szövegek önálló megalkotására
- a tanult igeneves szerkezetek aktív képzésére és átalakításaira
- a tanár által kijelölt klasszikus szövegrészletek és mondások memoriter felidézésére

Fogalomkörök (nyelvi jelenségek)

- verstan: az időmértékes verselés alapelemei és elemi szabályai
- alaktani ismeretek: passzív és körülírt igeragozás (álszenvedő és félig álszenvedő igékkel, a szövegekben előforduló rendhagyóságokkal), valamennyi igenév képzése és használata- a megfelelő latin terminológia használatával
- esettan: az esettan fogalma, az esetek fő használati körei
- mondattan: igeneves szerkezetek képzése és használata, az állítmányi jelző és értelmező használata, a szenvedő szerkezet
- szókincs: a tanult szövegek megértéséhez szükséges szavak mellett a névmási ragozású szavak köre

Témakörök

- a latin nyelvű kultúrák történetének forrásai és azok feltárása (szövegfenntartás, régészet)
- az antik Róma életmódja, szokásai (lehetőség szerint kitekintéssel az antik görög és későbbi európai párhuzamokra): időszámítás, társadalmi tagolódás és államapparátus, gazdálkodás és pénzhasználat, családi élet és ünnepek, hadviselés, épülettípusok és szórakozóhelyek, étkezési és öltözködési szokások
- klasszikus latin szövegek feldolgozása: elsősorban verses mesék, elbeszélő vagy leíró prózai szövegek (történeti források) - valamint nyelvtani szerkezet és szóhasználat szempontjából egyszerűbb lírai, epikus és drámai részletek
- a Vulgata egyes ismertebb fejezetei, illetve a Református Énekeskönyv néhány éneke latinul

Tankönyv: N. Horváth Margit — Dr. Nagy Ferenc: Latin nyelvkönyv II.

11. évfolyam

Olvasott szöveg értése

- a 9-10. évfolyam fejlesztési követelményein túl a tanuló legyen képes tetszőleges eredeti latin szépirodalmi vagy történeti forrásszöveg szabatos magyar fordítását adni (tanári segítséggel vagy megfelelő kommentár használatával)
- a fenti szövegek tartalmi hangsúlyait, főbb információit önállóan felismerni és rendszerbe foglalni

Íráskészség (beszédkészség)

- a 9-10. évfolyam fejlesztési követelményein túl a tanuló legyen képes ismert versmértékben írt ismeretlen verses szöveget a megfelelő időmérték szerint felolvasni
- a tanult esettani és mondattani szerkezetek aktív képzésére
- a tanár által kijelölt klasszikus szövegrészletek és mondások memoriter felidézésére

Fogalomkörök (nyelvi jelenségek)

- verstan: az időmértékes verselés olvasott szövegekhez kapcsolódó formáinak felismerése és megnevezése
- alaktani ismeretek: a feldolgozott szövegekhez kapcsolódó rendhagyóságok
- esettan: az esetek szövegbeli előfordulásainak elemzése és leírása
- mondattan: műveltetés, alárendelő összetett mondatok, az igeidők egyeztetése, a függő beszéd
- szókincs: a tanult szövegek megértéséhez szükséges szavak mellett a kötőszók pontos jelentésbeli és használati köre
- stilisztika: az egyéni nyelvhasználat és egyes műfajok stilisztikai jellemzői, stíluseszközök elemzése és felismerése

Témakörök

- Az antik Róma történetének és irodalomtörténetének vázlata (lehetőség szerint kitekintéssel az antik görögység és a középkori Európa világára is), az antik képzőművészet főbb jellemzői
- az antikvitás mitikus és természettudományos világképe
- a római vallás sajátosságai, az antik Róma etikai alapértékei
- a római jog, igazságszolgáltatás és szónoklás fontosabb elemei
- a mitológiai ismeretek bővítése: elsősorban a thébai mondakör, az Átreidák története, az Argonauták mondaköre és Ovidius Metamorphoses című művének kisebb elbeszélései alapján
- klasszikus latin szövegek feldolgozása: elsősorban az aranykori értekező próza és epika körében
- a Vulgata egyes ismertebb fejezetei

Tankönyv: N. Horváth Margit — Dr. Nagy Ferenc: Latin nyelvkönyv III.

12. évfolyam

Olvasott szöveg értése

- a 9-11. évfolyam fejlesztési követelményein túl a tanuló legyen képes tetszőleges korú, műfajú és tartalmú eredeti latin szöveg szabatos magyar fordítását adni (tanári segítséggel vagy megfelelő kommentár használatával)
- a fenti szövegek szerzőre, korra és műfajra jellemző stílussajátosságait felismerni és bemutatni

Íráskészség (beszédkészség)

- a 9-11. évfolyam fejlesztési követelményein túl a tanuló legyen képes ismeretlen verses szöveget a megfelelő időmérték szerint felolvasni
- a tanár által kijelölt klasszikus szövegrészletek és mondások memoriter felidézésére

Fogalomkörök (nyelvi jelenségek)

- verstan: az időmértékes verselés olvasott szövegekhez kapcsolódó formáinak felismerése és megnevezése
- alaktani ismeretek: a feldolgozott szövegekhez kapcsolódó rendhagyóságok, egyes nyelvtörténeti változások
- esettan: az esetek szövegbeli előfordulásainak elemzése és leírása
- stilisztika: az egyéni nyelvhasználat és egyes műfajok stilisztikai jellemzői, ezek történeti változásai, stíluseszközök elemzése és felismerése

Témakörök

- az antikvitás és a középkor főbb szövegtípusai és műfajai, az ezekkel szemben támasztott korabeli tartalmi és esztétikai elvárások
- az antik filozófia főbb kérdései és tanításai
- az antikvitás főbb társadalmi-politikai nézetei és gyakorlata
- a műfordítás problémái és sajátosságai
- klasszikus latin szövegek feldolgozása: elsősorban az aranykori líra és ezüstkori próza körében
- a Vulgata egyes ismertebb fejezetei

Tankönyv: N. Horváth Margit — Dr. Nagy Ferenc: Latin nyelvkönyv IV.